

KIPINÄÄ KYLILLE –HANKE

PSK -Aikuisopisto

1.8.2009-29.2.2012

LOPPURAPORTTI

Hankkeen numero: 4549

Hankkeen diaarinumero: 328/3560-2009

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	3
1 HANKKEEN TAVOITTEET	5
2 HANKKEEN TOTEUTUS.....	5
2.1 Aikataulu.....	5
2.2 Hankkeen organisaatio	6
2.3 Viestintä.....	7
2.4 Yhteistyö	8
3 POHJOIS-POHJANMAAN KYLÄOHJELMAN TOTEUTTAMINEN	9
4 KYLIEN AKTIVOINTI	2
4.1 Mukana olleet kylät, infotilaisuudet.....	2
4.2 Matkat, seminaarit ja kyläpäivät	2
4.3 Kyläsuunnitelmat.....	4
4.4 Hankesuunnitelmat	7
4.5 Teemapäivät ja -illat	8
4.6 Kylien tapahtumat	10
4.7 Nuoret.....	12
5 KYLIEN JA KUNTIEN TAI KAUPUNKIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	13
6 RAHOITUS	15
7 RAPORTOINTI JA SEURANTA.....	18
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	18
OHJAUSRYHMÄN JA HALLINNOIJAN ARVIO PROJEKTIN TOTEUTUMISESTA	19
Tavoitteet	19
Projektin henkilöresurssit.....	19
Projektin tiedotustoiminta	19
Talous.....	19
LIITE 1.....	20

TIIVISTELMÄ

PSK- Aikuisopiston hallinnoima Kipinää kylille –hanke (1.8.2009-29.2.2012) oli yleishyödyllinen maaseudun kehittämishanke ja sen päätavoite oli kehittää kyliä. Hankkeen aikana aktivoitiin maaseudun kyliä, mietittiin yhdessä kyläyhdistysten ja muiden kylien toimijoiden kanssa keinoja, joilla edistetään Pohjois-Pohjanmaan kylien elinvoimaisuutta. Hanketta rahoitti pääosin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto Rahoituksen myönsi Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus.

Miia Latvala on toiminut suurimman osan hankeajasta hankkeen projektipäällikkönä, Tarja Niskanen projektiasiantuntijana ja Heikki Kumpula hanketyöntekijänä Oulun eteläisellä alueella. Harri Kempainen toimi hanketyöntekijänä Koillismaalla v. 2010 alkupuoliskon.

Kipinää kylille –hanke oli onnistunut ja kentältä saadun palautteen perusteella varsin tarpeellinen hanke. 166 kylää on ollut kaikkiaan hankkeessa mukana. Hankkeen tavoite, 60 kylää, täyttyi yli kaksinkertaisesti. Kylien kanssa on tehty tai päivitetty kylä- ja hankesuunnitelmia tai muuten aktivoitu kyliä sekä autettu kylien asioiden eteenpäin viennissä. Kyläsuunnitelmien tekeminen oli hankkeen päätavoite ja niitä valmistui tai oli tekeillä hankkeen päättyessä 76 kpl. Hankkeen tavoite, 40 kyläsuunnitelmaa, ylitettiin lähes kaksinkertaisesti. Hankesuunnitelmia on tehty tai on tekeillä 54 kpl. Tavoite, 20 hankesuunnitelmaa, ylitettiin yli kaksinkertaisesti.

Erilaisia info- ja kylätilaisuuksia, joko yksin Kipinää kylille –hankkeen voimin tai yhteistyössä muiden tahojen kanssa, on hankkeen aikana pidetty yhteensä 163. Näissä tilaisuuksissa on ollut mukana 3-36 osallistujaa iltaa kohden. Hankkeen aikana on 24 kylää tehnyt www- sivut tai blogimuotoiset kotisivut. Teemailtoja on myös pidetty aktivointi-, markkinointi-, kokous- ja neuvottelutaito- sekä yhdistyslain muutos –asioista. Hanke on ollut myös mukana aktivoimassa erilaisia kylien tapahtumia. Kylät ovat saaneet hankkeesta apua ideointiin, järjestämiseen ja jatkosuunnitelmiin

Kylien ja kuntien tai kaupunkien yhteistyötä on pyritty edistämään hankkeessa monin tavoin. Lisäksi hankkeen tärkeäksi kehittämiskohteeksi nousivat nuoret, joiden asioiden ympärille ideoitiin ja tehtiin hankkeen avulla erilaisia toimenpiteitä.

Koko maakunnan laajuisella hankkeella vastattiin myös Pohjois-Pohjanmaan yhteisiin haasteisiin. Hankkeen aikana tehtiin Pohjois-Pohjanmaan kyläohjelma ”Kaikkien kylässä” 2011-2014 yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n kanssa. Maaseudun keskeisiä asioita esiin nostanut ”Kyläviesti” –lehti tuotettiin yhteistyössä kolmen muun maaseudun kehittämishankkeiden kanssa. Hankkeen ai-

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

kana pidettiin kaksi isoa seminaaria: ”Maaseudun uudet mahdollisuudet ja kestävä maaseutu” ja ”Luovat kylät” sekä järjestettiin kaksi kaikille Pohjois-Pohjanmaan kylille kohdennettua retkeä kylien toiveiden ja tarpeiden mukaisiin kohteisiin. Hanke järjesti myös Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yhteiset Kyläpäivät v. 2010 yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n kanssa.

1 HANKKEEN TAVOITTEET

Hanke noudatti Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa 2007-2013 ja Pohjois-Pohjanmaan alueellista maaseutuohjelmaa 2013 ja Pohjois-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmaa 2007-2013. Manner-Suomen ohjelmassa hanke sisältyi toimenpiteeseen 322: ”Kyläiden kunnostus ja kehittäminen” ja siinä sisällytettävään kohtaan ”kyläiden sisäisen ja kyläiden välisen yhteistyön kehittämistä, paikallisyhteisöjen ja kyläasukkaiden aktivoimista sekä kyläkehittämissuunnitelmien laatimista ja toteuttamista”. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joissa edistetään yhteistyön ja yhteistyöverkoston luomista ja kyläiden vetovoimaisuutta sekä luodaan yritysmuotoista ilmapiiriä kyläiden elinkeinopohjan laajentamiseksi.

Hankkeen tavoitteena oli edistää kyläkehittämistä ja elinvoimaisuutta Pohjois-Pohjanmaalla. Tavoitteena oli laatia ja päivittää kyläsuunnitelmia sekä edistää niiden toteutumista mm. hankkeiden ja kuntien kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Hanke tuki myös kyläverkostoitumista ja yhteistyötä. Hankkeen toteutumisesta hyötyivät kyläasukkaat.

Tavoitteena oli saada hankkeeseen mukaan 60 kylää. Muita tavoitteita olivat: 40 uutta tai päivitettyä kyläsuunnitelmaa, kyläinternet- /blogisivuja 40 kpl, 10 infotilaisuutta ja opintomatkaa, kyläbarometri, kylätoimijoiden ”tietopankki” tai verkkolehti sekä esittelymateriaalia, hankesuunnitelmia yms. 20 kpl.

Laadullisia tavoitteita olivat kyläläisten aktivoiminen, toisilta oppiminen, yhteistyön lisääntyminen kyläkesken sekä vaikuttaminen kunnalliseen päätöksentekoon. Uusien hankkeiden ja hankkeistamisen kautta saatiin kehitettyä kyläjä ja parannettua elämisen mahdollisuuksia syrjäisillä ja harvaanasuilla alueilla.

2 HANKKEEN TOTEUTUS

2.1 Aikataulu

Hanke kesti kaksi vuotta ja 8 kuukautta: 1.8.2009–29.2.2012. Hanke oli alun perin suunniteltu kaksivuotiseksi, mutta hankkeelle haettiin v. 2011 loppuun asti jatkoaikaa ohjausryhmän päätöksen mukaisesti samalla hankesuunnitelmalla ja –budjetilla. Hanketta myös jatkettiin vielä helmikuun v. 2012 loppuun saakka.

Aika	Mitä tehty
1.8.-31.12.2009	Hankkeen käynnistys, ensimmäinen ohjausryhmä, esitteen teko ja postitus, ensimmäisiä kyläiltoja, yhteistyöneuvotteluja, Maaseudun mahdollisuudet –seminaarin järjestäminen
1.1.-30.6.2010	Kyläiltoja ja kyläsuunnitelmien tekemistä, kyläen tapahtumia, Kyläohjelman aloittaminen, kylätaloretki
1.7.-31.12.2010	Kyläiltoja ja kyläsuunnitelmien tekemistä, kyläen tapahtumia, Kyläohjelman tekemistä, kahden maakunnan kyläpäivien järjestäminen
1.1.-30.6.2011	Kyläohjelman julkistaminen, kylä- ja hanke-suunnitelmien tekemistä, kyläen tapahtumia, Kyläen kevätretken järjestäminen
1.7.-31.12.2011	Kyläsuunnitelmien loppuun ohjausta, kylätapahtumia, Kyläviesti-lehden tekeminen, Luovat kylät –seminaarin järjestäminen, loppuraportointi
1.1.-29.2.2011	Loppuraportointi, maksatushakemuksen työstäminen

2.2 Hankkeen organisaatio

Hanketta hallinnoi PSK-Aikuisopisto. Hankkeessa nimenkirjoitusoikeus on ollut rehtori Jaakko Tarakkamäellä.

Hankkeen projektipäällikkönä aloitti Tarja Niskanen ja projektisuunnittelijana Miia Latvala. Projektipäällikkyyks siirrettiin Miia Latvalalle käytännön syistä v. 2010 ja Tarja Niskanen siirtyi projektiasiantuntijaksi. Heikki Kumpula on toiminut hanketyöntekijänä Oulun eteläisellä alueella. Harri Kemppainen toimi hanketyöntekijänä Koillismaalla v. 2010 alkupuoliskon. PSK –Aikuisopiston talousassistentti Marja Jaakkola on tehnyt hankkeen maksatushakemuksen yhdessä projektipäällikön kanssa. Lisäksi hankkeessa on toiminut asiantuntijahenkilöinä PSK –Aikuisopiston henkilökuntaa.

Hankkeen ohjausryhmä on koostunut seuraavista henkilöistä:

Pirjo Hongisto (JoMMa ry), Tarja Niskanen (PSK -Aikuisopisto), Pirjo Onkalo (ELY -keskus, varajäsenenä Kukka Kukkonen), Kirsti Oulasmaa (Rieska -Leader ry), Hannu Saarinen (Haapaveden-Siikalatvan seutukunta, varajäsenenä Esa Jussila), Kaisa Savela (Pohjois-Pohjanmaan liitto), Jaakko Tarakkamäki (PSK -Aikuisopisto) ja Matti Viitala (Sydänmaankylän Kyläseura ry ja Pohjois-Pohjanmaan kylät ry).

Ohjausryhmän kokouksia on pidetty yhteensä 9. Joitakin kokouksia on jouduttu täydentämään sähköpostitse, jotta maksatushakemus ja vuosiraportti saatu ajallaan hyväksytyä.

2.3 Viestintä

Hankkeen alkaessa syksyllä v.2009 laadittiin hankkeesta esite, joka lähetettiin jokaiseen Pohjois-Pohjanmaan kylään. Esitteen lisäksi kylille on postitettu kannustuskirje v. 2010, kutsut hankkeen järjestämiin retkiin ja loppuseminaariin liittyen.

Hankkeen www-sivut tehtiin PSK –Aikuisopiston sivujen alaisuuteen. www-sivuja tärkeämmäksi viestintäkanavaksi muodostui kuitenkin Facebook-sivusto, jossa projektipäällikkö kertoi hankkeen toiminnasta sekä tiedotti tulevista tapahtumista.

Hankkeen järjestämistä tilaisuuksista on ollut ilmoitusten lisäksi useita lehtijuttuja mm. Forum24-, Kaleva-, Koillissanomat-, Kymppisanomat-, Maaselkä-, Pudasjärvi-, Pyhäjokiseutu-, Raahan seutu-, Rantala-keus-, Selänne-, Tervareitti- ja Sieviläinen-lehdissä. Lisäksi hankkeen järjestämistä tilaisuuksista on tiedotettu kuntien ja toisten hankkeiden www-sivuilla.

Projektipäällikkö on kirjoittanut Uutispuuro –hankkeen www-sivuille (www.uutispuuro.fi) blogi – kirjoituksia:

Nuoret välittävät musiikin voimaa (21.10.2011)

Pikkaralassa voi vielä pumpata kaivoa ja ruokkia eläimiä (18.9.2011)

Sateenkaaren pää (28.6.2011)

Kylien retki oli täynnä tarinoita (23.6.2011)

Käsmä ja Pötkönsuo – paikannimi hymyilyttää ja kummastuttaa (4.3.2011)

Aktiivisuuteen asennoituminen (16.11.2010)

Yhteisöllisyyden edistäjä (29.4.2010)

Kylätaloretki toi vinkkejä, uskoa ja verkostoja (16.3.2010)

PSK –Aikuisopiston sivuilla (www.psk.fi) on ilmestynyt projektipäällikön kirjoittama blogi:

Oppia kyliltä (1.6.2010)

Lisäksi projektipäällikkö on kirjoittanut jutut Alpuan ja Kedonperän kylien nettisivuille.

Hankkeen loppuraportista tullaan tiedottamaan kaikkia yhteistyökumppaneita. Loppuraportti on luettavissa PSK-Aikuisopiston www-sivuilta ja lisäksi se lähetetään seutukuntiin postitse sekä ohjausryhmän jäsenille sähköpostitse.

2.4 Yhteistyö

Kyläyhdistysten lisäksi hankkeessa on tehty yhteistyötä seuraavien tahojen kanssa:

4H - yhdistys

Bioenergien edelläkävijät –hanke, Metsäkeskus

Elinvoimainen Yli-li –kehittämishanke, JoMMa ry

Exciting North –hanke, Haapaveden-Siikalatvan seutukunta

Hynttyyt yhteen –hanke, Oulainen ja Haapavesi

JoMMa ry

Kerttu ja Kauko –hanke, Pudasjärven kaupunki

Keskipohjalaiset Kylät ry

Koillismaan kylien kehittämishanke, Myötäle ry

Kylissä on voimaa –hanke, Haapaveden-Siikalatvan seutukunta ja Raahen seutukunta

Kylämatkailun koordinaointihanke, Lomalaidun ry

Maantieteen laitos, Oulun yliopisto

Maaseutuverkosto

Masva- hanke, ProAgria Oulu

Metsäinno –hanke, Metsäkeskus

Muutoksessa mukana –monikulttuurisuushanke, Maaseudun sivistysliitto

Myötäle ry

Nouseva Rannikkoseutu ry

Pohjoiset kylät –hanke, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointipalvelualan selvityshanke, Oulun Maa- ja kotitalousnaiset, ProAgria Oulu

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry

Rieska Leader

Taatusti turvassa –hanke, Taivalkoski

Uutispuuro –hanke, Maaseudun Sivistysliitto

Vireä kolmas sektori –hanke, Haukipudas
Yhdistys hyvä 10 –hanke, Nivala -seura
YmpäristöAgro –hanke, ProAgria Oulu

Erittäin hyväksi toimintatavaksi muotoutuivat hankkeen yhteiset tiedotustilaisuudet ensin JoMMA ry:n ja myöhemmin myös YmpäristöAgro –hankkeen kanssa. Hankkeet järjestivät eri puolilla kylien yhteisiä tiedotustilaisuuksia, joissa Kipinää kylille –hanke kannusti kyliä kyläsuunnitteluun, JoMMan edustaja kertoi rahoitusmahdollisuuksista ja YmpäristöAgro –hankkeen edustaja kertoi maisemanhoitoon liittyvistä tutkimahdollisuuksista.

Lisäksi on pidetty myös Keskipiste Leader ry:n ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n Kylissä on voimaa –hankkeiden kanssa yhteisiä tilaisuuksia ja teemapäiviä eri aiheiden ympärillä. Hankkeet ovat koko ajan pitäneet toisiaan ajan tasalla kylillä tapahtuvista asioista ja tämä on ollut todella hedelmällinen yhteistyömuoto.

Toisista samaan aikaan toimivista maaseutuhankkeista muodostui tärkeä verkosto hankkeen aikana. Eri hankkeiden kesken pidettiin ”Voimaantumispäiviä”, jolloin vaihdettiin kuulumisia hankkeiden kesken ja ideoitiin yhteistyömuotoja. Lisäksi on pidetty lukuisia palaverreja eri hankkeiden kesken.

3 POHJOIS-POHJANMAAN KYLÄOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Hankkeen yhtenä päätavoitteena oli tehdä Pohjois-Pohjanmaan kyläohjelman päivitystyö uuden kyläohjelman julkaisemiseksi. Lisäksi tavoitteena oli luoda kyläbarometri ja kylätoimijoiden tietopankki hankkeen aikana. Näihin tavoitteisiin vastattiin Kyläohjelmalla ja Kyläviesti –lehdellä.

Pohjois-Pohjanmaan kyläohjelma ”**Kaikkien kylässä**” 2011-2014 julkistettiin 26.2.2011 Radisson Blu-hotellissa, Oulussa. Kyläohjelma on työstetty yhdessä Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n kanssa. Projekti-päällikkö oli keskeisessä roolissa kyläohjelman kokoamisessa sekä julkaisutilaisuuden järjestelyissä. Kyläohjelma on linjattu valtakunnallisen kyläohjelman toimenpiteiden kanssa ja siihen on koottu tietoja ja vinkkejä kylien kehittämistyöhön ja suunnitteluun. Kyläohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuminen tulee arvioiduksi seuraavaa kyläohjelmaa laadittaessa. Julkaisu on jaettu jokaiseen Pohjois-Pohjanmaan kylään, kuntaan ja monille sidosryhmille. Se on luettavissa www.ppkylat.fi –sivulla: [tästä](#).

Kyläviesti –lehden tekoon osallistuivat Kipinää kylille –hankkeen lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liiton Pohjoiset kylät –hanke, ProAgrian YmpäristöAgro –hanke sekä Maaseudun sivistysliiton Uutispuuro -hanke. Lehti nosti esiin maaseudulla toimivia kehittämishankkeita sekä hyviä esimerkkejä kyliltä. Lehti on postitettu jokaiseen Pohjois-Pohjanmaan kylään, kuntaan sekä maa- ja metsätalousyrittäjille. Kyläviesti –lehden pääset [tästä](#).

4 KYLIEN AKTIVOINTI

4.1 Mukana olleet kylät, infotilaisuudet

166 kylää on ollut kaikkiaan hankkeessa mukana hankeaikana. Hankkeen tavoite, 60 kylää, täyttyi yli kaksinkertaisesti. Tähän on laskettu kylät, joiden kanssa on tehty tai päivitetty kylä- tai hankesuunnitelmia tai ollaan muuten hankkeen puolesta oltu aktivoimassa kyliä sekä auttamassa kylien asioiden eteenpäin viennissä. Tavoitteen ylittymistä voidaan pitää hienona suorituksena aktiivisesta kylien hyväksi tehdystä työstä.

Erlaisia info- ja kylätilaisuuksia, joko yksin Kipinää kylille –hankkeen voimin tai yhteistyössä muiden tahojen (mm. JoMMA ry, ProAgria ja Nouseva Rannikkoseutu ry) kanssa, on hankkeen aikana pidetty yhteensä 163. Näissä tilaisuuksissa on ollut mukana 3-36 osallistujaa iltaa kohden. Yhtä kylää kohden tilaisuuksia on pidetty 1-11 kpl. Tilaisuuksiin on laskettu mukaan kylien tapahtumat (luku 5.6), nuorten illat (luku 5.7) ja kyläsuunnitelmaillat, joista yleensä ensimmäinen on ollut infotilaisuus. Mukaan ei ole laskettu kuitenkaan hankkeen järjestämiä matkoja, seminaareja ja kyläpäiviä, sillä ne käsitellään luvussa 5.2.

4.2 Matkat, seminaarit ja kyläpäivät

Hankkeen aloitusseminaari ”**Maaseudun uudet mahdollisuudet ja kestävä maaseutu**” järjestettiin yhteistyössä ProAgrian YmpäristöAgro –hankkeen kanssa 30.10.2009 Oulunsalossa. Seminaariin osallistui 75 kuulijaa ja pääpuhujana toimi Hannu Katajamäki Vaasan yliopistosta. Lisäksi seminaarissa kuultiin Hilikka Vihistä MTT:sta.

20.2.2010 järjestettiin onnistunut **Kylätaloretki** Livon ja Konttilan kyliin Pudasjärvelle yhteistyössä Kuusaa- Jokelan kyläyhdistyksen kanssa. Yhteensä 12 kylän ja Kylissä on voimaa –hankkeen edustajat olivat mukana tutustumassa Livon kylätalon hyviin käytäntöihin ja kuulemassa rohkeita kylien kehittämisajatuksia taiteilija Kari Tykkyläiseltä hänen ateljee-kodissaan Konttilan kylässä.

Konttilan kylä, Pudasjärvi

Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yhteiset **Kyläpäivät** järjestettiin 24-25.9.2010 Syötekeskuksessa Pikku-Syötteellä. Päiviin osallistui 33 kylää Pohjois-Pohjanmaalta, 4 kylää Keski-Pohjanmaalta, toimintaryhmät, eri hankkeet ja Kuusamon ja Pudasjärven kaupunkien edustajat. Päivät huomioitiin hyvin mediassa, lehtien sivuilla ja lisäksi Yle radiossa. Kipinää kylille –hankkeella oli tärkeä rooli päivien monissa järjestelyissä.

Hanke järjesti ”**Kylien kevätretken**” 17-18.6.2011. Retkelle osallistui 34 henkilöä eri Pohjois-Pohjanmaan kylistä. Ensimmäisenä päivänä vierailimme Vähäkankaankylässä Ylivieskassa, Pitojen Helmessä Ala-Temmeksellä Limingassa, Tyrnävällä perunaviinatehtaalla, yövyimme Hailuodossa ja iltaohjelmassa kuulin paikallisia yrittäjiä sekä Hailuotoseuran edustajan kertomana Hailuodon kuulumisia. Toisena päivänä tutustuimme Haapajoki –Arkkukarin kyläyhdistyksen saavutuksiin Raahessa, Kalajoen Plassin alueeseen, IsoPahkalan keramiikkapajaan sekä Siipon puutarhaan Kalajoella.

Haapajoki –Arkkukarin Pellekahvila, Raahen

Hankkeen loppuseminaari ”**Luovat kylät**” järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan liiton Pohjoiset kylät –hankkeen kanssa 25.11.2011 Muhoksella. Seminaariin osallistui 81 kuulijaa eri puolilta Pohjois-Pohjanmaata, sekä kylien asukkaita, kuntatoimijoita että hankevetäjiä. Seminaarin pääpuhujana oli elokuvaohjaaja Markku Pölönen, juontajana toimi Mieskuoro Huutajien johtaja Petri Sirviö.

Luovat kylät -seminaari

4.3 Kyläsuunnitelmat

Kyläsuunnitelmien tekeminen oli hankkeen päätavoite ja niitä valmistui tai oli tekeillä hankkeen päättyessä 76 kpl. Hankkeen tavoite, 40 kyläsuunnitelmaa, ylitettiin lähes kaksinkertaisesti.

Kyläsuunnitelmien tekeminen on edennyt prosessinomaisesti. Tapaamiskertoja yhtä kylää kohden oli 2-6. Ensin on kokoonnuttu kyläyhdistyksen hallituksen kanssa ja puhuttu yleisesti kyläsuunnitelman tekemisestä. Projektipäällikkö tai hanketyöntekijä (kummallakin omat alueet) on esitellyt kyläsuunnitelman yleisiä ohjeita ja tämän jälkeen on lähdetty miettimään kunkin kylän kyläsuunnitelman raameja. Kullekin kyläläiselle on annettu ”kotiläksyjä”, eli jokaisen on pitänyt osallistua tiedonkeruuseen, esim. asukasmääriin, kylän alueen palveluihin tai yhdistystietoihin liittyen. Jos kylä on halunnut, on toteutettu kyläkysely kylän asukkaille.

Seuraavaan tapaamiskertaan mennessä on kerätty kyselyn vastaukset ja tehty niistä koonta. Sähköpostitse on vaihdettu nykytilatietoja, useimmiten hankkeen työntekijä on toiminut tietojen kokoajana. Historiaosuuteen on hyödynnetty aiemmin tehtyjä kylä- tai muita suunnitelmia. Toinen kokoontuminen on ollut koko kylän tilaisuus, jossa on kerätty kylän tulevaisuuteen liittyviä ideoita ja ajatuksia. Ideointi on tehty luovilla menetelmillä, mm. tulevaisuusverstaas tai tuplatiimi –menetelmillä.

Tulevaisuusideat on sitten kirjattu ylös ja jäsennetty tai ryhmitelty. Näistä on sitten seuraavassa tapauksissa työstetty tavoitteita ja toimenpiteitä joko lyhyelle tai pidemmälle aikajaksolle. Jotkut kylät ovat

jopa kirjanneet vuosikohtaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Tekstiä on muokattu pienen ydinporukan kanssa loppuun, lisätty kuvia ja mietitty ulkoasu. Kyläsuunnitelma on julkaistu jossain kylän tilaisuudessa, jolloin se on ollut kaikkien kyläläisten nähtävillä ja luettavissa.

Illinsaari, li

Kyläsuunnitelmapirosessi on ollut joka kylässä erilainen. Yllä esitetty on yleinen versio, usealla kylällä hankkeen aikana toteutettu prosessi. Kyläsuunnitelmia on myös tehty hyvin erilaisia: on ollut perinteisiä A4-mallisia (hyvin monen kylän kyläsuunnitelma), taulukkomallisia (Vihannin kylien yhteinen kyläsuunnitelma), karttoja (muun muassa Rantsila, Siikalatva), video (Rautio, Kalajoki) ja www-sivumuotoinen (Tupos, Liminka). On tehty kyläsuunnitelmia jonkin hankkeen ympärille (esimerkiksi Varvi-Väläkylän sekä Lampinsaaren kyläsuunnitelmat) ja myös eri suunnitelmia kokoavia kyläsuunnitelmia (esim. Jäälin kyläsuunnitelma). Kyläsuunnitelma tulee aina olla sen kylän näköinen, missä se on tehty.

Hankkeen tavoitteena on ollut aktivoida kyläläiset itse tekemään kyläsuunnitelmaa, jotta he itse myös oppisivat samalla omasta asuinalueestaan. Kyläillat, joissa on pohdittu montako kyläläistä missäkin talossa asuu, tai joissa on kiistelty eri yrittäjien lukumäärästä kylän alueella, ovat olleet todella mielenkiintoisia, hauskoja ja ennen kaikkea opettavia iltoja. Kyläsuunnitelman tekeminen kyläläisten voimin on sitouttanut kyläläiset suunnittelemaan oman kylän tulevaisuutta, toteuttamaan kylän hankkeet ja myös näkemään omat voimavarat. Kylän ulkopuolinen hankeapu on ollut tarpeen aktivoimaan suunnitteluun, kokoamaan tietoja sekä huomioimaan eri näkökulmat ja myös kokonaisuuden, mitä kylä- ja hankesuunnittelussa tarvitaan.

Kyläsuunnitelma ei ole koskaan valmis asiakirja, vaan se täydentyy sen mukaan mitä kylissä tehdään ja suunnitellaan jatkossa. Usein kyläsuunnitelmaa tehdessä huomattiin monen kylän kanssa, että asiat joita aiemmin oli suunnitelmaan kirjattu, olivat jo muuttuneet. Lisäksi kyläsuunnitelmia tehdessä näkyi kylien erilaisuus ja se, miten erilaisessa vaiheessa kylät ovat. Osa kylistä on jo hyvin pitkällä suunnittelussa ja sitä on tehty jo vuosia, kun taas toisissa kylissä suunnitteluun on vasta herätty, vaikka kylän tapahtumia on ehkä järjestetty jo vuosia.

Mattilanperä, Raahе

Joissain kylissä kyläsuunnitelmat saatiin tehtyä nopealla aikataululla, mutta useimmissa kylissä kyläsuunnitelman eteenpäin vieminen vei aikaa. Tähän usein oli syynä yhteisen kokousajankohdan löytämisen hankaluus ja suunnitelman tekemiseen käytettävän ajan vähyyks. Joillekin kylille sekin oli oppimisen paikka, kun todettiin yhdessä, että ei kyläsuunnitelma yksinään asioita vie eteenpäin vaan siihen kirjattujen asioiden eteen tulee kyläläisten tehdä töitä!

Kyläsuunnitelmien tekemisessä sovellettiin myös jossain määrin Kyläteos-nimistä menetelmää yhteistyössä Maaseudun sivistysliiton teatteriohjaaja ja näyttelijä Mika Kiviniemen kanssa. Kyläteoksessa työstettiin kyläsuunnitelmaa eteenpäin esimerkiksi jonkun näytelmän, performanssin tai vaikka valokuvakollaasin avulla. Esimerkiksi Alavuoton kylällä (entisen Ylikiimingin, nykyisen Oulun aluetta) tehtiin joulukuusen koristelu kyläsuunnitelman historia-osuuden kerryttämiseksi siten, että jokainen kyläläinen toi kuuseen koristeeksi jonkin esineen, joka liittyi omaan kyläsuhteeseen.

Yksittäisten kyläsuunnitelmien lisäksi on hankkeen aikana työstyetty kylien yhteisiä kyläsuunnitelmia. Viuhannissa kylien yhteinen kyläsuunnitelma liittyy kylien yhteisen luontopolkuprojektin taustoitukseen. Kalajoella kylien yhteinen kyläsuunnitelma muotoutuu kylien yhteenliittymän Kalajoen kylät ry:n kehityksessä eteenpäin. Lisäksi on kahden kylän yhteisiä suunnitelmia, kuten Ahmas ja Nis-

ka Utajärvellä, Kuusaa ja Jokela Haapajärvellä, Varvi ja Välikylä Raahessa sekä Saloinen, Tarpio ja Honganpalo Raahessa.

Alpua, Vihanti

Kyläsuunnitelmien tekemisessä ja julkaisutilaisuuksissa on ollut mukana kuntapäätäjää. Kylien ja kuntien välillä on käyty yhteistyöneuvotteluja ja keskusteltu kehittämisen kohteista.

4.4 Hankesuunnitelmat

Kylät ovat työstäneet erilaisia hankesuunnitelmia kyläsuunnitelmien ohella ja lisäksi. **Hankesuunnitelmia on tehty tai on tekeillä hankkeen päättyessä 54 kpl.** Tavoite, 20 hankesuunnitelmaa, ylitettiin yli kaksinkertaisesti.

Kylien kanssa on tehty rahoitussuunnitelmia, lähinnä Leader –rahoitukseen kohdistuen. On haettu rahoitusta kylätalojen kunnostukseen ja lämmitysjärjestelmän vaihtamiseen, grillikodan, suihkurakennuksen ja saunan rakentamiseen, pururadan valaistuksen uusimiseen, nuorten hankkeisiin, jokipuiston ja urheilukentän kunnostamiseen ja kylämatkailuhankkeeseen. Projektipäällikkö ja hanketyöntekijä ovat olleet mukana ideoimassa hankkeita, hankesuunnitelman laatimisessa ja auttamassa rahoitushakemuksen täyttämässä.

Kyläsuunnitelmien yhteydessä on kannustettu rekisteröimättömiä kyliä rekisteröitymään. Tähän on useampi kylä innostunut ja hankkeesta on autettu rekisteröitymiseen liittyvissä asioissa. Esimerkiksi Lakkapää Muhoksella ja Ketolanperä Kempeleessä ovat rekisteröitymässä.

Joillakin kylillä on ilmennyt useamman yhdistyksen yhdistämisen tarve. Tämä on ollut järkevää, koska usein samat ihmiset istuvat joka yhdistyksessä ja varsinkin kylän ollessa pieni ei voimavaroja ole hukattavaksi asti. Esimerkiksi Mankilassa, Siikalatvassa, yhdistettiin neljä eri yhdistystä yhdeksi kylän voimavarojen paremmin hyödyntämisen vuoksi. Reijärvellä Järvikylällä puolestaan yhdistettiin neljä kylää ja täten kylien yhdistykset liittyivät ja muodostivat yhteisen kyläyhdistyksen.

Ketolanperä, Kempele

4.5 Teemapäivät ja -illat

Hankkeen aikana on 24 kylää tehnyt www- sivut tai blogimuotoiset kotisivut. Sivujen tekemistä on ohjannut kouluttaja Vesa-Pekka Pasanen PSK-Aikuisopistolta. Hankkeen tavoite, 40 internet-sivua tai ”kyläblogia”, ei toteutunut ja tähän on useita hankkeesta riippumattomia syitä. Moni kylä näiden 24 kylän lisäksi suunnittelee tekevänsä kylän internet-sivut, mutta kyläsuunnitelmat halutaan saada ensin valmiiksi ja vasta tämän jälkeen tehdään www-sivut. Tai sitten joiltakin kyliltä puuttuu tekijä, joka tekisi sivut ja tämän jälkeen päivittäisi niitä säännöllisesti. Lisäksi Facebook toimii monen kylän tiedotus- ja keskustelukanavana. Toimintaryhmien Yhteisöhautomo –hankkeet jatkavat www-sivujen tekemistä kylien kanssa Kipinää kylille –hankkeen päättymisen jälkeen.

Kyliä www-sivujen linkitystä Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n sivuille ei ole tehty suuressa määrin, vaikka hankkeessa on sivustoa mainostettu koko ajan kylille. Kylät kokevat omien www-sivujen linkityksen oman kunnan sivuille tärkeämmäksi, jotta kylän sivut löydettäisiin loogisesti. Pohjois-Pohjanmaan kylät ry on tahona ja sivustona myöskin yllättävän vähän tunnettu, eikä sivuston päivitys ole toiminut riittävässä tasolla. Kuntien sivujen lisäksi aktiiviset kylät löytävät omia tahojaan sivujen linkitykseen.

Limingan kylille järjestettiin kokous- ja neuvottelutaidoista teemailta syksyllä 2009. Samana syksynä pidettiin Haukiputaan kylille aktiivointi-ilta yhteistyössä Vireä kolmas sektori –hankkeen kanssa.

Markkinoinnista puhuttiin Kalajoen kylille Kalajoen kylät ry:n kokouksessa keväällä 2011. Markkinointiosuuden veti kouluttaja Ari Koski PSK –Aikuisopistolta. Projektipäällikkö opasti kylien yhteisen kyläsuunnitelman tekemisessä samassa tilaisuudessa. Aktiivointi- ja markkinointi-iltoja yritettiin pitää Lumijoen, Pyhäjoen ja Siikajoen kylille vuoden 2010 aikana yhteistyössä Kylissä on voimaa –hankkeen kanssa, mutta näihin iltoihin ei ilmoittautunut tarpeeksi osallistujia, joten ne peruttiin.

Oulun eteläisellä alueella useamman kylän kanssa keskusteltiin kylätalojen kunnostuksesta. Asiaa selvitettiin hankkeen toimesta ja tarjottiin kylille teemailtaa kylätalojen kunnostukseen liittyen, mutta kylät eivät tähän ilmoittautuneet. Toimintaryhmien edustajilta kuultiin myöhemmin kuitenkin kylien ottaneen suoraan heihin yhteyttä kylätalojen kunnostusten rahoitusasioissa. Kylät olivat saaneet tarpeellista etukäteistietoa Kipinää kylille -hankkeen kautta asiaan.

Siiponkoski, Haapajärvi

Muhoksen kylille pidettiin kylien toiveesta Asiaa yhdistyslain muutoksista –teemapäivä syksyllä 2011 Muhoksella kouluttaja Tarja Pahnilan (PSK-Aikuisopisto) vetämänä. Päivään osallistui 7 henkilöä, 4 eri Muhoksen yhdistyksestä.

4.6 Kylien tapahtumat

Hanke on ollut mukana aktivoimassa erilaisia kylien tapahtumia. Nämä tapahtumat on laskettu mukaan 163 info- ja kyläiltoihin (ks. luku 4.1). Kylät ovat saaneet hankkeesta apua ideointiin, järjestämiseen ja jatkosuunnitelmiin. Kylillä on kuitenkin ollut järjestetyissä tapahtumissa päävetovastuu. Tällaisia tapahtumia on ollut muun muassa erilaisin teemoin pidetyt kylä- ja tupailat, kyläiltamat, pääsiäiskokko, siivoustalkoot, kirpputorit, Utajärven ja Haapajärven kylien lauluillat, Haapajärven käsityötaitajien joulutori, Kempeleen Ketolanperän Isänpäiväviikonlopun tapahtuma (jossa samalla kerättiin kyläsuunnitelmätietoja), Pyhäjoen kylien kokoontumisajot, Siikalatvan kylien neuvottelupäivät ja Ylikiimingin kylien laskiaistapahtuma.

Seuraavaksi on koottuna joitain hyviä esimerkkejä kylien tapahtumista:

Siikajoen koko perheen joulutapahtuma järjestettiin 17.12.2010 Ruukin kunnan nuorisotoimen ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n Kylissä on voimaa –hankkeen kanssa yhteistyössä Paavolan nuorisoseuran talolla. Tilaisuuteen saapui paljon maahanmuuttajaperheitä.

Haapajärven Kuusaan ja Jokelan kylien ”Keväthuuto” pidettiin keväällä 2010. Tällöin kerääntyi ihmisiä eri kylistä ja kunnista ihmisiä ja myyjiä myymään ja ostamaan tavaraa kirpputorityylisesti, syömään hyvää ruokaa, kuulemaan "uutisia" eli juoruja, ja lisäksi lapsille oli järjestetty omaa ohjelmaa. Viimeisenä markkinapäivänä pidettiin huutokauppa, jossa myytiin myymättä jääneet ja muut huutokauppatavarat.

Pikkaralan kotiseutukävely, Oulu

Oulun Pikkaralan kylätoimikunta järjesti yhteistyössä Pikkaralan koulun, PSK-Aikuisopiston Kipinää kylille –hankkeen ja ProAgria Oulun YmpäristöAgro –hankkeen kanssa kotiseutukävelypäivän 3.9.2011. Kotiseutukävely järjestettiin Pikkaralan koulun koululaisille ja muille kyläläisille. Pienimmät koululaiset kävelivät ja isommat pyöräilivät Pikkaralan alueella ja tutustuivat oman kylän kulttuurimaisemaan, kosteikkoon, kiviaitaan ja kulttuurihistoriallisiin kohteisiin. Lisäksi vanhemmat kylän asukkaat kertoivat mielenkiintoisia tarinoita kylän historiasta.

Oulun Alavuoton kyläsuunnitelman teon yhteydessä kuvattiin elokuva Maaseudun sivistysliiton ohjaaja ja näyttelijä Mika Kiviniemen ohjaamana. Alavuoton kylästä oli tehty elokuva 1980-luvulla ja nyt uudessa elokuvassa pystyi näkemään kylän kehittymisen tähän päivään mennessä.

Hanke on auttanut raahelaisen vaari-mummo –kerhon ja yli-iiläisen nuorten tanssiryhmän vetäjän etsimisessä. Hankkeessa on myös aktivoitu kylä karaokepiiriin osallistumisessa ja autettu lauluohjaajan etsimisessä Oulun eteläisen kylille.

Kipinää kylille –hankkeen innostamana on käynnistetty Vihannin kylien yhteinen retkeilyreitistö –hanke. Ideaa on kehitelty aiemminkin, mutta nyt päästiin vauhtiin kylien yhteisen ideointikerran myötä. Hanketta edistettiin retkeilemällä jo olemassa olevilla reiteillä: Läntisrannan, Alpuan ja Lampinsaaren luontopoluilla, tutkimalla opiskelijatyönä tuotettuja reitistökarttoja ja löytämällä yhden kyläläisen koodinoimaan hanketta. Joka kylältä on nimetty vastuuhenkilöt vastamaan kylän alueelle suunniteltavista reiteistä. Hanke etenee Nouseva rannikkoseutu ry:n Yhteisöhautomo-hankkeen myötä Kipinää kylille –hankkeen päättyessä.

Läntisrannan luontopolulla, Vihanti

Hanke oli mukana käynnistämässä ystävyyskylä-ajattelua kylien kesken. Pudasjärvellä kolme kylää on kokoontunut useamman kerran tällä idealla. Vihannin kylät tekevät yhteistä luontopolkuprojektia, mutta aikovat muutenkin kutsua naapurikylän kylään omaan kylään. Kiimingissä kylät aikovat myös toteuttaa ystävyyskylä-ajatuksen tutustumalla toisiin kyliin.

4.7 Nuoret

Nuorten asiat nousivat puheenaiheeksi monella kylällä, joiden kanssa hankkeen aikana toimittiin. Kyläaktiivit kantoivat huolta nuorten selviytymisestä maaseudulla ja halusivat heidät mukaan kylätoimintaan. Tämän vuoksi nuorten asioiden ympärille ideoitiin ja tehtiin hankkeen avulla erilaisia toimenpiteitä.

Ylivieskan Raudaskylän aktiivinen toiminta on hyvä esimerkki tarmokkaasta kylän kehittämistyöstä. Hankkeen vetämä nuorten ilta toimi aloituksena kyläyhdistyksen vetämille nuorten illoille myöhemmin. Kyläsuunnitelma tehtiin talven 2009-2010 aikana. Kyläsuunnitelman tekovaiheessa tuli idea saunarakennuksen rakentamisesta ja jokipuiston siistimisestä ja tätä on kyläyhdistys vienyt eteenpäin ja opiskelijatyönä on tuotettu hankesuunnitelma, jolle kylä hakee rahoitusta.

Sievissä järjestettiin yhteistyössä Sievin kunnan ja Haikolan asukasyhdistyksen kanssa 12.10.2011 nuorten ilta, jonne oli pyydetty kaksi paikallista nuorten bändiä esiintymään. Paikalla oli noin 30 nuorta, joilta kysyttiin ideoita Sievin nuorten asioiden eteenpäin viemiseksi.

Sievin bändi-ilta

Kiimingin Jäälissä kokeiltiin yhteistyössä Maaseudun sivistysliiton kanssa lyhytelokuvan kuvaamista. 7-9-luokkalaisilla nuorilla olisi ollut mahdollisuus ohjaaja ja näyttelijä Mika Kiviniemen ohjauksessa kuvata Jääli-aiheinen ”lyhäri”. Tätä Jäälin asukasyhdistys olisi hyödyntänyt kyläsuunnitelman päivityksessä, mutta projekti kariutui vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Raahen Piehingissä hankkeen järjestämän nuorten illan myötä nuorisosaosto aloitti toimintansa, nuoret ovat saaneet olla mukana kunnostamassa leirikeskusta ja kyläyhdistys on järjestänyt nuorille sählyn pelausta.

Haapajärvellä Kuusaan kylällä nuoret ovat aktiivisia kylän toiminnassa. Nuoret saavat käyttää kylätaloa omiin tapahtumiinsa.

Pudasjärvellä Puhoksella nuoret ovat osallistuneet kyläsuunnitelman tekemiseen.

Hanke on toiminut nuorten aktivoijana ja avustanut paljon nuorisoleader-rahoitusten hakemisessa. Leader –rahoitusta on haettu muun muassa Nivalassa Haikaran koulun pihalle sählymaalien ostoon, Reisjärvellä Järvelän kylätalolle pelivälineiden hankkimiseen sekä Haapajärven Kuusaan kylätalolle peli- ja liikuntavälineiden hankkimiseen.

5 KYLIEN JA KUNTIEN TAI KAUPUNKIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Kuntien tai kaupunkien ja kylien yhteistyötä on pyritty edistämään hankkeessa monin tavoin. Hankkeen toiminnasta on tiedotettu kuntiin ja kunnan edustajia on pyydetty paikalle erilaisiin tilaisuuksiin, esim. tiedotustilaisuuksiin ja kyläsuunnitelmien julkaisutilaisuuteen. Lisäksi hankkeessa on aktivoitu kuntia ja kyliä yhteiseen kehittämistyöhön.

Alavieskassa kunnan sivistyslautakunnan edustaja on osallistunut hankkeen järjestämään Jukulaisen kylän kylätilaisuuteen.

Haapajärvellä on hankkeen voimin neuvoteltu sekä Haapajärven kaupunginjohtajan ja teknisen johdon että Sievin kunnanjohtajan kanssa yhteistyömahdollisuuksista sekä kylien kehitysnäkymistä.

Kalajoella järjestettiin hankkeen kautta www-sivujen tekoa kylille yhteistyössä Kalajoen kaupungin kanssa. Kalajoen kunta tekee aktiivisesti yhteistyötä kylien kanssa, kunnan budjetissa on määräraha vuosittaiseen kylien kehittämiseen.

Kiimingissä ja Haapajärvellä ovat kyläyhdistykset yhteydessä kuntaan liikuntamahdollisuuksien, kuten latuverkoston, parantamiseksi. Kiimingissä lisäksi hanke on avustanut kylätaloneuvotteluissa Hannuksen kyläyhteisöä.

Limingassa toimii kyläneuvosto, joka on koottu kaikkien Limingan kylien edustajista. Lisäksi Tupoksessa kunnan valtuuston jäsen on osallistunut kyläsuunnitelman tekoon hankkeen aikana.

Muhoksen kunta huomioi kyläsuunnitelmat kuntastrategian laatimisessa. Kunnanjohtaja on esiintynyt myös hankkeen tiedotustilaisuudessa.

Kupson kutsu –luontopolku, Korpinen, Pudasjärvi

Pudasjärvellä maaseutuasiamies oli puolustamassa kylätaloneuvotteluja Yli-Livolla. Korpisen kyläseuran kanssa järjestettiin retki Kupson Kutsu –luontopolulle 30.5.2011. Mukana retkellä olivat kyläseuran puheenjohtaja Jani Lehtola, hankevalmistelija Marianne Mäntylehto Pudasjärven kaupungilta, Pia Alatorvonen Uutispuuro –hankkeesta sekä Jorma Alatalo, joka 90-luvun lopulla teki reitistön Metsäkeskuksen hankkeen puitteissa. Retken tuloksena Pudasjärven kaupunki lähtee hakemaan JoMMA ry:lta reitistön kunnostukseen rahoitusta.

Pyhäjärvellä pidettyyn hanketiedotustilaisuuteen on osallistunut hallintojohtaja, hallituksen edustaja sekä kylien asukkaita. Tilaisuudessa keskusteltiin kylien ja kaupungin yhteistyöstä. Pyhäjärven kaupungin ja kylien välinen tiedottaminen asioista toimii hyvin yleisestikin.

Raahessa toimii kylien kattojärjestö Raahen kylät ry, jossa on mukana kunnan maaseutuasiamies ja kylien edustajat. Raahen kylät ry myöntää kylille joka vuosi kehittämisrahaa sen mukaan, miten kylät tarvitsevat.

Sievissä kunnanjohtaja on ollut mukana Haikolan asukasyhdistyksen sekä Sievin nuorten illassa.

Siikalatvan kunnassa hanketyöntekijä toteutti kyläsuunnitelmien teon karttojen muodossa Kestilän, Pulkkilan ja Rantsilan alueilla. Näiden entisten kuntien kartat piirrettiin pahville ja kartat vietiin kirjastoille seinälle, jotta kaikki alueen asukkaat saivat käydä kirjoittamassa kehitysideansa kyläsuunnitelmakarttaan. Kartat toimitettiin kunnanjohtajalle ja muille päättäjille tarkoituksena huomioida kyläsuunnitelmien tiedot kuntasuunnitelmassa.

Siikalatvan kunnassa on lisäksi tapana pitää kyläpäivät, jolloin keskustellaan kylien kehittämiskohteista sekä kunnan myöntämästä avustuksesta kylille vuosittain. Hanketyöntekijä on osallistunut kyläpäiviin.

Taivalkoskella toimii kyläasiain neuvottelukunta.

6 RAHOITUS

Hanketta on rahoittanut pääosin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (90%). Rahoituksen on myöntänyt Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus. Kuntaraha (5%) on tullut Oulun, Oulunkaaren, Raahen, Siikalatvan, Nivala-Haapajärven, Ylivieskan ja Koillismaan seutukunnilta. Yksityisen rahan osuus koostuu PSK-Aikuisopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n osuuksista sekä hankkeen järjestämien retkien ja teemailtojen osallistumismaksuista.

Pohjois-Pohjanmaan kaikki seutukunnat ovat olleet mukana hankkeessa. Seutukuntien koko rahoitusosuus 1500 € (Ylivieskan seutukunta 1420 €) on kerätty kahdessa erässä v. 2009 ja v. 2010, paitsi Oulunkaaren ja Ylivieskan seutukunta v.2011.

Hankkeen maksatushakemukset on tehty puolivuositain. Alla esiintyvät kustannus- ja tuen määrä taulukot ovat viimeiseltä 8 kuukaudelta eli 1.7.2011-29.2.2012 ja koko hankkeen ajalta.

Hankkeen kustannukset ja tuen määrä ajalta 1.7.2011-29.2.2012:

Hankkeen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset	€
Palkat	40 611,14
Ostopalvelut	2 345,00
Vuokrat	660,00
Kotimaan matkakulut	4 410,86
Muut kustannukset	5 981,96
Kokonaiskustannukset yhteensä	54 008,96

Haettava tuki	€
ELY-keskukselta haettava tuki	46 177,66
Kuntaraha	2 430,40
Yksityinen rahoitus	5 400,90
Hankkeen rahoitus yhteensä	54 008,96

Hankkeen kokonaiskustannukset ja tuen määrä koko hankkeen aikana, 1.8.2009-29.2.2012:

Hankkeen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset	€
Palkat	154952,19
Ostopalvelut	5332,85
Vuokrat	4386,6
Kotimaan matkakulut	20234,76
Muut kustannukset	14297,31
Kokonaiskustannukset yhteensä	199203,71

Haettava tuki	€
ELY-keskukselta haettava tuki	170028,9
Kuntaraha	9254,43
Yksityinen rahoitus	19920,38
Hankkeen rahoitus yhteensä	199203,71

Hankkeelle laadittu budjetti oli 203 760,00€. Kun kaikki kustannukset vähennetään, rahoituksesta jää käyttämättä 4 556,29€.

Kuntarahaa on kerätty seutukunnilta seuraavasti:

	2009	2010
Oulun seutukunta	750	750
Oulunkaaren seutukunta	750	750
Raahen seutukunta	750	750
Ylivieskan seutukunta	710	710
Siikalatvan Kehittämiskeskus	750	750
Nivala-Haapajärven seutukuntayhdistys ry.	750	750
Koillis-Suomen Aikuiskoulutus	750	750
	5210,00	5210,00

Hankkeen kustannusten laskemisen jälkeen seutukunnille palautetaan 209,57€. Tämä summa muihin seutukuntiin, paitsi Ylivieskan seutukuntaan palautetaan 198,40€.

7 RAPORTOINTI JA SEURANTA

Hankeesta on raportoitu vuosiraportein puolivuositain ELY-keskukseen. Vuosiraporteissa on raportoitu hankkeen toimenpiteistä seutukunnittain. Lisäksi projektipäällikkö on pitänyt omaa kirjanpitoaan hankkeen tapahtumista.

Ohjausryhmän kokoukset on pidetty noin puolivuositain, lähinnä vuosiraportin ja maksatushakemuksen tarkistuksen yhteydessä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Hankeaika on mennyt vauhdilla ja paljon on saatu aikaan. Kylien kanssa toimiminen on ollut antoisaa ja varsin monimuotoista työtä. Kylien kanssa on tehty hyvää yhteistyötä ja tekemistä on leimannut koko ajan iloisuus ja innostuneisuus. Hankkeen tavoitteet saavutettiin moninkertaisesti eli maaseudun kehittämistyötä on tehty hankkeen ajan ansioituneesti. Kylät ovat aktivoituneet, verkostoitumista ja kylien yhteisöllisyyttä on edistetty monin tavoin. Voi sanoa, että tavoitteiden mukaisesti maaseutu elinympäristönä on hankkeen myötä parantunut monella tavalla.

Hankkeen päätoiminta-ajatuksena on ollut kylien ja kyläläisten oppiminen omasta kylästä. Tämä ajattelutapa on saanut kyläläiset itse toimimaan oman kylän hyväksi, itse suunnittelemaan kylän tulevaisuutta ja kirjaamaan asioita kyläsuunnitelmiin. On ollut antoisaa auttaa kyläläisiä oppimisprosessissa, kuinka mahtavaa on oivaltaa asioita uudesta näkökulmasta tai vaan havaita asioiden olemassaolo omalla kylällä. Oppimisprosessi jatkuu kylillä, hankkeen antaman ohjauksen avulla kylät osaavat jatkaa kehittämistään.

Hankkeen alkuvaiheessa kehiteltiin hankkeen visio:

"Vahvasta kulttuurista ja luonnosta ammentava yhteisöllinen ja eheä Pohjois-Pohjanmaa".

Vision myötä Pohjois-Pohjanmaan maaseudun imagoa ja näkyvyyttä on viety eteenpäin hankkeen toimenpiteissä. Kaikissa hankkeen tilaisuuksissa on rohkaistu kyliä olemaan ylpeitä omasta ainutlaatuisesta kylästä ja tuomaan esiin kylän kulttuuria, jota ei ole missään muualla. Kyliin mahtuu monenlaista tarinaa, mahtavia ihmisiä ja aktiivista toimintaa. Pohjois-Pohjanmaan maaseutu on monimuotoinen ja hieno paikka asua!

OHJAUSRYHMÄN JA HALLINNOIJAN ARVIO PROJEKTIN TOTEUTUMISESTA

Tavoitteet

Projektin tavoitteet saavutettiin hyvin. Voidaan todeta, että projektilla oli selkeä tilaus ja projektin tavoitteiden asettelu oli realistinen ja oikeaan osunut.

Projektin henkilöresurssit

Projektin henkilöstöresursseiksi valittiin KM Tarja Niskanen (osa-aikainen projektipäällikkö), YTM Miia Latvala (kokoaikainen projektisuunnittelija ja 10/2010 lähtien projektipäällikkö), Merk. Heikki Kumpula (osa-aikainen projektisuunnittelija). Projektin toteuttaminen onnistui erittäin hyvin, eli henkilövalinnat olivat todella onnistuneita. Yhteistyö projektin henkilöiden kesken, sidosryhmiin ja kyläläisiin sekä ohjausryhmään päin toimi erittäin hyvin. Henkilöiden osaaminen ja motivaatio olivat projektin toteutuksen kannalta todella korkealla tasolla.

Projektin tiedotustoiminta

Projekti oli mukana monissa tiedotuskampanjoissa ja julkaisuissa hyvin myönteisessä mielessä. Tiedottaminen onnistui projektin tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyö muiden maaseutuprojektien onnistui mainosti ja lisäsi maaseudun kehittämisprojektien yleistä tunnettuutta ja hyvää imagoa.

Talous

Kokonaisuutena ottaen projektin taloudenhallinta onnistui hyvin, hallinnoijalla ja ohjausryhmällä oli hyvä käsitys toiminnasta ja taloudesta koko projektin ajan.

LIITE 1

Taulukkoon merkitty koko hankkeen aikana mukana olleet kylät ja niissä tehdyt toimenpiteet.

Kunta	Kylä	Kyläsuunnitelma			Nuorten asiat	Hanke- suunni- telmat	www- sivut teko	Tiedotus- tilaisuus/ teemapva osallist.
		Valmis	Tekeillä	Päivitys				
Alavieska	Jukulainen		x			x		
	Kähtävä						x	
	Saarenkylä						x	
	Someronkylä						x	
	Taluskyä						x	
	Ylikääntä		x			x		
Ii	Illinsaari		x					
	Olhava	x				x		
	Yliranta		x					
Haapavesi	Ainali						x	
	Aittokylä						x	
	Annonen						x	
	Haapakoski						x	
	Humaloja						x	
	Joutenniva						x	
	Karsikas						x	
	Koirikivenperä						x	
	Koivikonperä						x	
	Kytökylä						x	
	Käräjäoja						x	
	Matkaniva						x	
	Metsonperä						x	
	Mieluskylä						x	
	Mäyränperä						x	
	Ojakylä						x	
	Rytkynkylä						x	
	Savaloja						x	
	Vatjusjärvi						x	
Vattukylä						x		
Veivonperä						x		
Haapajärvi	Autiorannankylä		x					
	Jokela	x				x		
	Koposperä		x					
	Kuusaa	x				x		
	Oksava		x					
	Siiponkoski						x	
Hailuoto							x	
Haukipudas	Haukiputaan kirkon- kylä						x	
	Jokikylä						x	
	Kellon Kiviniemi						x	
	Siikapudas						x	

Kunta	Kylä	Kyläsuunnitelma			Nuorten asiat	Hanke- suunni- telmat	www- sivut teko	Tiedotus- tilaisuus/ teemapva osallist.
		Valmis	Tekeillä	Päivitys				
Kalajoki	Ainali							x
	Hillilä		x					
	Himankakylä						x	
	Kärkinen						x	
	Pahkala						x	
	Pernu						x	
	Pitkänen						x	
	Pohjankylä					x		
	Pöntiö			x		x		
	Rahja							x
	Rautio			x		x		
	Tomujoki				x			
	Torvenkylä						x	
	Typpö							x
Kempele	Juurussuo	x					x	
	Ketolanperä	x					x	
	Vihiluoto	x				x	x	
Kiiminki	Hannus			x		x		
	Jääli	x				x		
	Talkkunamaa		x					
	Tirinkylä	x						
Kuusamo	Puutteenkylä		x			x		x
	Raatesalmi, kirkon- kylä							x
	Rukajärvi							x
	Vasaraperä							x
	Vuotunki	x				x		
Kärsämäki	Sydänmaa			x		x		
	Venetpalo			x				
Liminka	Heinijärvi-Hirvineva							x
	Kedonperä		x				x	
	Ketunmaa							x
	Rantakylä-Virkkula							x
	Tupos	x					x	x
Merijärvi	Kalaputtaan kylä		x			x		
	Pyhäkoski		x			x		
Muhos	Jokirinne							x
	Lakkapää		x					
	Mäntyrinta Honkala							x
	Rovastinoja							x
Nivala	Haikara							x
Oulainen	Lehtopää							x
	Petäjäsoski							x

Kunta	Kylä	Kyläsuunnitelma			Nuorten asiat	Hanke- suunni- telmat	www- sivut teko	Tiedotus- tilaisuus/ teemapva osallist.
		Valmis	Tekeillä	Päivitys				
	Piipsjärvi							X
Oulu	Alavuotto	X				X		
	Jokikokko							X
	Juopuli		X					
	Pikkarala		X					
	Vepsä		X			X		
Pudasjärvi	Livo							
	Iinattijärvi			X		X	X	
	Jonku	X			X	X		
	Korpinen					X		
	Pintamo		X			X	X	
	Puhos	X			X			
	Yli-Livo		X					
Pyhäjoki	Etelänkylä						X	
	Liminkakylä						X	
	Pyhäjoen Martat						X	
	Yppäri						X	
Pyhäjärvi	Emoniemi							X
	Hiidenkylä					X		
	Jokikylä					X		
	Kirkonkylä							X
	Kuusanmäki					X		
	Lamminaho							X
	Ruhkala							X
	Lohva							X
Raahe	Arkkukari							X
	Haapajoki			X				
	Honganpalo			X		X		
	Kopsa							X
	Lapaluoto							X
	Lasikangas							X
	Mattilanperä	X				X		
	Ollinsaari					X		
	Piehinki				X	X		
	Saloinen			X		X		
	Tarpio			X		X		
	Varvi	X				X		
	Väläkylä	X				X		
Reisjärvi	Iso-Kalaja							X
	Raura							X
	Tuomiperä		X			X		X
	Levonperä		X			X		X
	Järvikylä		X			X		X
	Hakasaari		X			X		X
Sievi	Haikola					X		

Kunta	Kylä	Kyläsuunnitelma			Nuorten asiat	Hanke- suunni- telmat	www- sivut teko	Tiedotus- tilaisuus/ teemapva osallist.
		Valmis	Tekeillä	Päivitys				
Siikajoki	Paavola	x			x			
	Ruukki				x			
Siikalatva	Hyvölänranta		x			x		
	Kestilä		x					
	Kerälä						x	
	Lamu							x
	Mankila	x						
	Piippola (kyläyhdytys, nuorisoseura, Piip- polan Terävä)						x x x	
	Pulkkila		x					
	Rantsila		x					
	Siikalatvan Kulttuuri ry						x	
Taivalkoski	Jokijärvi						x	
	Metsäkylä						x	
Tyrnävä	Suutarinkylä		x			x		
	Ylipää		x			x		
Utajärvi	Ahmas	x						
	Juorkuna		x					
	Naama		x			x		
	Niska	x						
	Särkijärvi	x						
Vihanti	Alpua	x				x		
	Kirkonkylä Vihannin Rinti		x					
	Ilveskorpi	x				x		
	Kuusirati	x				x		
	Lampinsaari	x				x		
	Lumimetsä			x		x		
	Läntisranta	x				x		
	Möykkylä	x				x		
	Myllyperä-Perukka	x				x		
Yli-li	Taajama	x						
Ylivieska	Kankaan nuorisoseura							x
	Kantokylä							x
	Löytty							x
	Niemelänkylä	x				x		x
	Raudaskylä	x			x	x		
	Savela-Ojakylä							x
	Sorvisto		x			x		
Vähäkangas					x		x	
Yhteensä	166	31	35	10	6	54	24	72